

Posudek magisterské diplomové práce

Student: Bc. Kateřina Dostálová

Obor: Učitelství českého jazyka pro 2. stupeň základní školy a střední školy

Název práce v českém jazyce: Matka a dítě v dystopickém světě

Název práce v anglickém jazyce: Mother and Child in a Dystopian World

Vedoucí práce: Mgr. Klára Soukupová, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. et Mgr. Eva Blinková Pelánová, Ph.D.

Kateřina Dostálová je studentkou s velkým vnitřním potenciálem, který je nicméně potřeba kontrolovat a usměrňovat, což se při práci na DP ne vždy dařilo. Na začátku diplomové práce bylo velmi včasné zadání tématu, jeho ujasňování, vybírání primární literatury, která bude v rámci interpretační části analyzována, i upřesňování hlavního tématu. Kateřina Dostálová v začátcích práci průběžně konzultovala, v průběhu dalších měsíců se však vinou nejrůznějších životních okolností DP dostala na vedlejší kolej, což se na její kvalitě podepsalo.

Projevuje se to v jisté nevyváženosti jednotlivých částí. Mnoho prostoru je například v teoretické části věnováno znakům dystopického světa, přestože je autorka následně nijak nevyužívá v interpretacích. Je to proto, aby potvrdila, že všechny čtyři knihy jsou dystopiemi? To je přeci dáno apriori jejich výběrem pro práci s daným tématem. V interpretačních kapitolách také postupně narůstá rozsah citací z primární literatury, a to na úkor vlastní analýzy.

V první kapitole tedy K. Dostálová reprodukuje teze o žánru dystopie podle Olgy Pavlove. Následně si autorka stanovila pět oblastí (ženské tělo, ženská sexualita, plodnost, porod, matka), v nichž v podstatě mechanicky tyto motivy sleduje ve vybraných textech. Přestože jsou její čtení daných děl adekvátní a uspokojivá, zůstávají izolovaná, a bohužel ke konfrontaci či komparaci a hlubší interpretaci dochází minimálně.

Práce má tendenci odbíhat k mimotextovému světu, ať už sleduje gender autora, mužské vs. ženské psaní (která nicméně dále v práci neaplikuje) či autorovy názory na svět (citace

Huxleyho na s. 28). S tím souvisí problematický koncept nulového světa, který autorka přebírá od D. Suvina, jenž ho ovšem sám důkladně nepředstavuje. Není jasné, proč nestačilo zohledňovat historicko-společenský kontext díla, a bylo potřeba pojem nulového světa zavádět. Podobně není zřejmé, zda chce autorka v práci zkoumat konstanty utvářející zobrazení dystopické společnosti, nebo sledovat vývoj tohoto literárního zobrazení.

Vzhledem k tomu, že hledisko, jímž K. Dostálová na téma mateřství v práci pohlíží, postupně vykrytalizovalo na linii tělo – sexuální pud – plodnost – mateřství, nepasuje Strážkyně pramene do daného konceptu natolik, jak diplomantka zprvu doufala. Asi by bylo možné tuto perspektivu otočit, aby Strážkyně pramene nevypadávala, a zaměřit se (oproti tělesnosti) více na společenskou/výchovnou roli matek.

V porovnání s autorčinou bakalářskou prací je v diplomové práci vidět hlubší vhled do literárního pole, snaha jednotlivé prvky přesněji teoreticky uchopit, otevřenost vztahovat umělecká díla k filozofickým a širším myšlenkovým konceptům, cit k literárnímu jazyku i ochota usouvztažňovat literární texty mezi sebou.

Kateřina Dostálová mohla odevzdat výbornou práci, která by téma mateřství v dystopických textech nahlédla velmi funkčně a produktivně, a tím přispět k současnému bádání o tomto žánru. Ve výsledku odevzdala verzi, která splňuje potřebné standardy, avšak nic objevného (závěrečné zjištění, že „mateřství podléhá v dystopických společnostech ideologizaci, kterou mají v rukách muži vysoce postavení ve vládnoucích strukturách“ by mohlo být spíše východiskem podrobnějšího literárněvědného zkoumání) nepřináší. A to je škoda.

Pokud by během obhajoby vyvstal čas na diskusi, lze se věnovat otázce, zda platí výchozí teze, že „každá dystopická společnost se k tématu mateřství nějakým způsobem vztahuje“ (s. 6).

V Praze dne 20. 8. 2024

.....

Podpis